

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
1.1 Hva sier utviklingsplanen?	3
1.2 Om handlingsplanen.....	3
2. Mål	4
2.1 Hovedmål for utviklingsarbeidet.....	4
2.2 Tematiske innsatsområder.....	5
2.3 Strategier	6
2.4 Effektmål.....	7
3. Tematiske innsatsområder – aktivitet, budsjett og delmål/mål.....	8
3. Støtteområder - aktivitet, budsjett og delmål/mål.....	9
4. Budsjett og finansiering	10

Ordsky på framside er utviklingsmuligheter i Hallingdal fra web-undersøkelse.

1. Innledning

Et omstillingsarbeid er en ekstraordinær innsats for næringsutvikling i kommuner eller regioner som opplever forvitring av det lokale næringslivet, eller at bedrifter forsvinner og mange arbeidsplasser går tapt. Utviklingsarbeidet kommer til tillegg til kommunens ordinære næringsutviklingsarbeid.

Formålet med omstillingsplanen er å utvikle et strategisk plangrunnlag som begrunner og prioriterer bruken av ekstraordinære midler til næringsutvikling i Hallingdal.

Utviklingsarbeidet i Hallingdal – Sats på Hallingdal – skal forstås og kommuniseres som et utviklingsarbeid, og omstillingsplanen heter Utviklingsplan for for Hallingdal 2022 – 2024.

1.1 Hva sier utviklingsplanen?

Utviklingsplanen beskriver og drøfter situasjonen i næringslivet i Hallingdal, omstillingsbehovet, målene for arbeidet, prioriterte innsatsområder og ressursbruk.

Basert på et samlet kunnskapsgrunnlag foreslår utviklingsplanen fire tematiske innsatsområder:

1. Kompetanse og rekruttering
2. Innovasjonskultur og satsing på nyetablerere og gründere
3. Kommunikasjoner og samferdsel inkl. transport og logistikk
4. Bærekraft - det grønne skiftet

Måltall for arbeidsplasser skal knyttes til de viktigste næringer i Hallingdal: *opplevelsesnæring, bygg og anlegg og industri*. Arbeidsplassområdet *øvrig næringsliv* skal ivareta utvikling innen andre næringer, for eksempel knoppskyttinger, nye forretningsområder i eksisterende bedrifter eller forbedringsarbeid for økt lønnsomhet.

I tillegg foreslås det to tematiske innsatsområder som skal sikre den helhetlige tilnærmingen mellom næringsliv, region og kommunene: Attraktivitet for næringsliv og kultur og samfunn.

1.2 Om handlingsplanen

Det utarbeides årlige handlingsplaner. Handlingsplanen er en konkretisering av utviklingsplanens innsatsområder i strategier og mulige tiltak. Disse mulige tiltakene skal før de materialiseres i konkrete prosjekter vedtas av besluttsende organer i utviklingsarbeidet i Hallingdal.

Handlingsplanen for 2022 forutsetter oppstart 1. februar 2022.

Handlingsplanen for 2022 skal behandles av styringsgruppa for deretter å vedtas av kommunestyrene i Hallingdal sammen med utviklingsplanen. Handlingsplanen gjøres tilgjengelig for næringsliv og befolkning.

2. Mål

2.1 Hovedmål for utviklingsarbeidet

Utviklingsarbeidet i Hallingdal skal bidra til å utvikle **200 nye arbeidsplasser** i løpet av tre år.

I tillegg skal utviklingsarbeidet bidra til økt robusthet og større variasjon i næringslivet gjennom målrettet arbeid med utvikling av nye næringer, samt økt utviklingsevne i næringslivet og kommunene.

Arbeidsplassmålet er fordelt på prioriterte næringer, altså Hallingdals viktigste næringer.

Øvrig næringsliv dekker også utvikling av nye næringer. Dette er viktig for å styrke robusthet og variasjon i næringslivet i Hallingdal og dermed bidra til å gjøre regionen mindre sårbar og bedre rustet for framtiden.

Periodisert og fordelt på næringer vil målet se slik ut:

Prioriterte næringer/år:	2022	2023	2024	Sum
1. Opplevelsesnæring	5	10	15	30
2. Bygg og anlegg	10	15	25	50
3. Industri	10	15	25	50
4. Øvrig næringsliv	15	20	35	70
Sum arbeidsplasser pr år og totalt	40	60	100	200

Arbeidsplasser skal regnes som bruttoarbeidsplasser. Arbeidsplasser som etableres, men som i løpet av perioden faller fra, skal altså inngå.

Arbeidsplassene skal måles via innrapportering fra enkeltprosjekter ved hjelp av prosjektlederrapporten. I rapporteringen er det arbeidsplasser som kan henføres til omstillingsarbeidet gjennom støtte til enkeltprosjekter som skal medregnes.

For oppstartsåret 2022 er målet 40 nye arbeidsplasser.

2.2 Tematiske innsatsområder

Utviklingsplanen har fire tematiske innsatsområder samt to støtteområder. Innenfor hvert enkelt innsatsområde er det beskrevet strategier.

Figur 1. Tematiske innsatsområder

Målet om 200 nye arbeidsplasser vil være resultatet av de konkrete utviklingsprosjekter som støttes med utgangspunkt i de tematiske innsatsområdene og tilhørende strategier.

Utviklingsarbeidet vil gjennomgående og innenfor alle innsatsområder, arbeide for å utvikle møteplasser, stimulere til økt samarbeid og være diskusjonspartner og pådriver for næringslivet i Hallingdal.

2.3 Strategier

	Innsatsområde	Strategi
Tematiske innsatsområder med arbeidsplassmål	1. Kompetanse og rekruttering	A. Rekruttering. Sikre næringslivet tilgang til kompetent arbeidskraft gjennom å utvikle og sette i gang fellestiltak
		B. Kompetanse. Økt konkurransekraft gjennom kompetanseutvikling som strategisk verktøy. Avdekke kompetansebehov og bidra til at behov dekkes gjennom ulike tiltak
	2. Innovasjonskultur	C. Proaktivt arbeid. Proaktivt arbeid mot eksisterende bedrifter for å avdekke utviklingspotensial og mulige knoppskytinger samt identifisere utviklingsprosjekter
		D. Nettverk og klynger. Økt konkurransekraft gjennom å etablere relevant nettverk og samarbeid med eksterne nærings- og kompetansmiljø
		E. Gründere og nyetablerere. Støtte opp under konkrete bedriftsutviklingsprosjekter fra gründere og nyetablerere – uavhengig av bransje
		F. Bedriftsrettede tiltak. Støtte ulike bedriftsrettede tiltak med utgangspunkt i ideer fra bedriftene
	3. Kommunikasjon og samferdsel	G. Mobilitet. Legge til rette for prosesser og tiltak som øker mobiliteten i regionen og inn/ut av regionen
		H. Logistikk. Legge til rette for prosesser og tiltak som bedrer forutsetningene for effektiv varetransport i og til/fra regionen
	4. Bærekraft	I. Grønn kompetanse. Bygge kompetanse, dele erfaringer og jobbe i nettverk
		J. Grønn konkurransekraft. Utvikle grønn konkurransekraft i næringslivet i Hallingdal
Støtteområder	5. Attraktivitet for næringsliv	K. Arbeid for å tiltrekke seg bedrifter. Godt og profesjonelt informasjonsarbeid for å tiltrekke seg bedrifter/institusjoner som vil etablere seg eller etablere aktivitet i Hallingdal
		L. Næringsattraktivitet. Bidra til å sette i gang og drive prosesser som utvikler attraktivitet for næringslivet, herunder også samling og styrking av næringsapparatet
	6. Kultur og samfunn	M. Bostedsattraktivitet. Bidra til å sette i gang og drive prosesser som utvikler bosteds- og besøksattraktivitet

2.4 Effektmål

Den direkte effekten av utviklingsarbeidet vil være realiseringen av 200 nye arbeidsplasser i Hallingdal.

Dette vil gi langsiktige effekter i form av et mer robust og bærekraftig næringsliv, større variasjon i næringslivet, og mer attraktive lokalsamfunn.

For å måle disse effektene foreslås følgende årlige måleindikatorer:

- Sysselsettingsutvikling I form av arbeidsplassvekst
- Nyetableringer - etableringsfrekvens
- Befolkningsutvikling og demografisk sammensetting
- Kommune NM
- Panda i samarbeid med Viken fylkeskommune og Innovasjon Norge

En ønsker å legge opp til raskt å kunne korrigere strategi underveis i omstillingsarbeidet. Kunnskap om de ulike effektene av omstillingsarbeidet vil utvikles løpende, blant annet gjennom å foreta ulike målinger underveis.

Midler avsatt til hvert innsatsområde kan underveis omfordeles mellom innsatsområdene. Innenfor hvert innsatsområde kan midler også omfordeles mellom de angitte mulige tiltak.

3. Tematiske innsatsområder – aktivitet, budsjett og delmål/mål

	1. Kompetanse og rekruttering		2. Innovasjonskultur				3. Kommunikasjon og samferdsel		4. Bærekraft			
Strategier	A. Rekruttering	B. Kompetanse	C. Proaktivt arbeid	D. Nettverk og klynger	E. Gründere	F. Bedriftsrettede tiltak	G. Mobilitet	H. Logistikk	I. Kompetanse	J. Konkurranseskraft		
Tiltak og prosjekter	Identifisere og gjennomføre tiltak	Avdekke behov, dekke behov, gjennomføre tiltak	Forstudie SMB-utvikling	Identifisere og gjennomføre tiltak	Dialog med etablerere og bedrifter		Utvikle og gjennomføre tiltak		Utvikle og gjennomføre tiltak, feks ISO 14001, Miljøfyrtårn mm			
	Støtte opp under andre initiativ	Støtte opp under andre initiativ	Forprosjekt SMB-utvikling	Forprosjekt Bedriftsnettverk	Etablere virksomhet	Etablere prosjekter	Støtte opp under andre initiativ, feks Jobb i Hallingdal		Støtte opp under andre initiativ, feks den grønne dalen			
Delmål 2022 ¹⁾	To prosjekter igangsatt, hvorav ett gjennomført. Fem bedrifter involvert i prosj.	To prosjekter igangsatt, hvorav ett gjennomført. Fem bedrifter involvert i prosj.	Forstudie SMB-utvikling gj.ført, forprosjekt startet opp	Ett prosjekt gjennomført	Tre nye bedrifter under etablering. Fem bedriftsutviklingsprosjekt igangsatt		Tre prosjekter igangsatt, hvorav ett gjennomført		Tre prosjekter igangsatt, hvorav ett gjennomført. Fem bedrifter involvert i prosjekter			
Buds. 2022	400.000,-	400.000,-	400.000,-	200.000,-	200.000,-	400.000,-	200.000,-	200.000,-	400.000,-	400.000,-		
Sum	800.000,-		1.200.000,-				400.000,-		800.000,-		3.200.000,-	
Resultat mål			2		1	2					5	Opplevelse
	2	2	1	1	1	1			2		10	Bygg og anlegg
	2	2	2	1		1			2		10	Industri
	1	1	2	1	2	1			1	1	15	Øvrig n.liv
Sum	13 ²⁾		21 ²⁾				0 ²⁾		6 ²⁾		40	

1) Delmål er delvis konkrete målsettinger, delvis aktivitetsmål, altså et uttrykk for ønskelig aktivitet nødvendig for å nå det overordnede arbeidsplassmålet.

2) Måltall for arbeidsplasser er knyttet til de viktigste næringer i Hallingdal, men her er forsøkt illustrert de tematiske innsatsområdenes innflytelse på måloppnåelse.

3. Støtteområder - aktivitet, budsjett og delmål/mål

	5. Attraktivitet for næringsliv		6. Kultur og samfunn		
	K. Arbeid for å tiltrekke seg bedrifter	L. Næringsattraktivitet	M. Bostedsattraktivitet		
Tiltak og prosjekter	Utarbeide plan for arbeidet med å tiltrekke seg bedrifter	Gjennomføre forstudie på samordning av næringsapparatet	Utvikle og gjennomføre tiltak		
	Utvikle og gjennomføre ulike tiltak	Utvikle og gjennomføre ulike tiltak	Ikke konkretisert	Ikke konkretisert	
Delmål 2022	Jobbet med minimum ett case knyttet til å tiltrekke seg bedrifter til Hallingdal	Minimum ett tiltak/prosjekt gjennomført	Minimum ett tiltak/prosjekt gjennomført		
Buds. 2022	100.000,-	100.000,-	200.000,-		
Sum	200.000,-		200.000,-		400.000,-

4. Budsjett og finansiering

Ramme og finansiering 2022

Finansieringsplanen for 2022 tar utgangspunkt i Omstillingsplanen 2022-2024 med de forutsetninger totalbudsjettet er fundert på (tall i millioner):

Finansieringskilde	2022
Viken fylkeskommune	4,0
kommunene	0,6
SUM	4,6

Budsjett 2022

Tematisk innsatsområde	Ramme 2022
1. Kompetanse og rekruttering	800 000
2. Innovasjonskultur	1 200 000
3. Kommunikasjon og samferdsel	400 000
4. Bærekraft	800 000
5. Attraktivitet for næringsliv	200 000
6. Kultur og samfunn	200 000
Sum innsatsområder	3 600 000
Administrasjon ¹⁾	500 000
Prosjektledelse/prosjektarbeid ²⁾	500 000
Sum totalt	4 600 000

- 1) Administrasjon. Administrasjonskostnad anslått til ca 10 % av ramme., tilsvarende kr 500.000,-. Dekker drift og ledelse av programorganisasjonen, styrearbeid, rapportering, husleie og andre driftskostnader.
- 2) Prosjektarbeid fordelt på innsatsområder. Prosjektrettet arbeid fra programleder – initielt arbeid, prosjektutvikling og oppfølging av prosjekter. Anslått til ca 10 % av rammen, tilsvarende kr 500.000

Avsatte midler til prosjektarbeid og administrasjon forutsettes dekket opp innenfor ett årsverk, med en kostnad på totalt kr 1.000.000.

Avsatte midler på det enkelte tematiske innsatsområde delvis anses som midler til større, regionale fellesprosjekter og delvis som søkbare midler, fortrinnsvis til forstudier og forprosjekter.

Prosjekteiernes egenfinansiering samt eventuell annen finansiering i prosjektene kommer i tillegg. Det er et uttalt mål av omstillingsmidlene skal bidra til å utløse andre midler.

Bevilgningene til konkrete prosjekter bør forsøke å samhandle med de eksisterende virkemidlene som blant annet Innovasjon Norge disponerer. Dette betyr i praksis at bevilgningene i størst mulig grad bør gå til prosjekter og satsinger som ikke faller inn under Innovasjon Norges ordinære tilskuddsordninger.

Det legges til grunn at PLP skal brukes i alle prosjekter. PLP er en prosjektstyringsmetode og et begrepsapparat, utviklet av Innovasjon Norge. PLP opererer med faseinndelt prosjektgjennomføring, fast organisering og faste roller, tydelig beslutningsprosess og gode rutiner for oppfølging og kvalitetssikring. PLP legger vekt på personlig ansvar, forpliktende samarbeid og resultat. Se mer på www.regionalomstilling.no.